

Z OČMI ZDRAVNICE

Če bi začel to svoje razmišljanje z domislico, da se je pod skalpelom, ali vsaj pod drobnogledom zdravnice znašla cela vrsta pisateljev – zdravnikov, bi bil s tako publico krivičen do avtorice, ki je zbrala množico podatkov, kakor se jih ob branju leposlovnih del komaj zavemo; gre namreč bolj za sicer bežen, a zato nič manj zanimiv pogled na literaturo. To ni niti literarna zgodovina ali vrsta literarnih fotografij niti vrsta diagnoz, in vendar bi lahko rekli, da je tudi to. Pri tem pa se avtorica ne omejuje zgolj na pisatelje – zdravnike, ampak razpravlja tudi o Dostojevskem in Tolstoju ter njunem odnosu do zdravniške vede in tudi o Molièrovem delu in njegovi bolezni. (Za zdravje gotovo izredno zanimiv fenomen.)

Kadar govorimo o pisateljih, omenjamo seveda tudi njihov osnovni poklic, študij in izobrazbo, redko pa se ustavimo ob vplivu, ki ga ima ta poklic na njihovo pisanje. Še najbolj razvidno je to pri duhovnikih. Etična načela, ki izvirajo iz njihovega verskega prepričanja in jih izpovedujejo duhovniki v vsakdanjem življenju, se seveda zavestno, pa tudi nezavedno zrcalijo tudi v literarnem delu. Vse drugače pa je to pri zdravnikih – pisateljih. Kadar se lotevajo motivov iz svojih ordinacij ali bolnišnic, svojega poklica gotovo ne morejo in najbrž tudi nočejo zakriti. Posebno zanimivo pa je, če zapuščajo svoje področje in je mogoče zasledovati le nejasne, komaj zaznavne sledove njihovega poklica (Conan Doyle - Sherlock Holmes). In prav tu nas avtorica opozarja na dela in mesta v delih, na katera nismo bili pozorni in bi jih sicer spregledali. Posebno zanimiva pa se mi zdijo avtoričina izvajanja, kadar skuša podati anamnezo pisateljev – pacientov. Knjiga, ki je pred nami, ni zanimiva le za zdravnike, ampak za vse, ki jim je literatura pri srcu.

Jaro Dolar

Privlačnost naslovne teme za zdravnike so na Medicinski fakulteti potrdili prvi Pintarjevi dnevi leta 1994 s sorodno temo – med medicino in literaturo. V prispevkih o tej snovi se je pokazala zavzetost piscev, pogostnost te snovi in raznovrstnost njenih motivov skozi zgodovinski čas in v najširšem prostoru. Na takratnem srečanju so bili upoštevani domači in tuji avtorji, tokrat pa so zbrani samo nekateri tuji, katerih veljava se je že potrdila z naklonjenostjo bralcev in priznanjem kritikov, tako v preteklosti kot v sedanjosti in bo verjetno trajala v prihodnost.

Izbor ni bil narejen po vnaprej pripravljenem načrtu, ampak svobodno in spontano, z osebnim odnosom do ustvarjalcev. Razmišljanje o piscih in njihovih delih je predvsem povzeto po nemških prevodih tujih raziskovalcev in publicistov, a spet svobodneje, s potrebnim in smiselnim poseganjem v izvirno pisanje.

Glede razporeditve avtorjev so se ponujale mnoge možnosti – združenje po kronološkem načelu, po slogovnih prijemih, po motivih, po književnih oblikah in podobno. Pri tem je vodil notanji občutek, osebni posluš za kompozicijsko rast dela. Neobremenjeno, ne oziraje se na katerokoli načelo posebej, pa je prepuščeno bralcem, da vsakdo najde svoj ključ do celote.

V umetniških in drugačnih pričevanjih izbranih avtorjev se ogleduje vprašanje medicine, človekovega odnosa do nje, vprašanje zdravja, bolezni in zdravljenja, pa tudi smrt. Pisci, številni med njimi so zdravniki, govorijo o konkretnih človeških boleznih, pa tudi o družbenih boleznih svojega časa, z mnogo strokovnega znanja in poznavanja človeške družbe. O tujih ali lastnih izkušnjah pripovedujejo v osebni tonu, prizadeto, pa spet iz objektivne razdalje, resno in humorno, tudi ironično, kdaj kritično ali pa celo polemično zaostreno. Njihovo pisanje je stvarno, neprikrito, pa tudi mistično zastrto, kadar misel blodi po labirintih podzavesti ali se spušča v dileme modernega veka in sveta. Predajajo

se filozofskemu razglabljanju o tem, skušajo z znanstveno analizo ujeti njeno bistvo. Pišejo o zdravnikih in bolnikih, o ljudeh v trpljenju, v mejnih človeških situacijah, poplemenitenih s človeškim dostojanstvom, ... vedno pa z globokim čutenjem za trpečega človeka in razumevanjem za vse človeško.

Zvonka Zupanič Slavec

VSEBINA:

AXEL MUNTHE: Modni zdravnik – mojster peresa
SOMERSET MAUGHAM: Redkobesedni zdravnik – spretni pripovednik
SIR ARTHUR CONAN DOYLE: Oče legende o Sherlocku Holmsu
MOLIÈRE: Veliki dramatik o zdravnikih in medicini
HENRIK IBSEN: Lekarnar – pisatelj
ANTON PAVLOVIČ ČHOV: Zdravnik in umetniški kronist svojega časa
FRIEDRICH SCHILLER: Pesnik po božji volji, zdravnik po volji ljudi
JUSTINUS KERNER: Zdravnik – mistik nemške romantike
ARTHUR SCHNITZLER: Zdravnik in pesnik iracionalnega v človeku
GEORGES DUHAMEL: Pisatelj – zdravnik o medicini
ALFRED DÖBLIN: Nenavaden življenjepis nekega zdravnika – znanega pisatelja
LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ: Pisatelj – nihilist medicinske znanosti
GUSTAV STRINDBERG: Genialni književnik in goreči znanstvenik
JAMES JOYCE: Pisateljevo nagnenje do medicine
FRANZ KAFKA: V labirintu sveta in bolezni
ILLÉS, KARINTHY, NEMETH: Trije zdravniki-pisatelji o svoji bolezni
FJODOR MIHAJLOVIČ DOSTOJEVSKI: Sveta bolezen »idiota«